

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

כת.

עין משפט גזר מצוה

א א מ"י פ"ו מהל' יבוס
הלכה א סג עשין נא
נב קטע פ"ה
קטע פ"ה
יב ב מ"י שם טו"ש ע"ש
ספ"ג:
ג א מ"י ש"ה ה
טו"ש ע"ש ספ"ג א:

מוסף רש"י

כיון שעמדה עליו
שעה אחת באיסור.
פסקת בית שמאי (לקטו
קט). המגדל שם האשה
והחזירה מותרת ליבוס
רבי אלעזר אוקר, הואיל
ועמדה עליו שעה אחת
באיסור גרמא שם (לקטו
קט). דאמר אפשר
לצמצום. צנורות (לר)
רמל שלם כהנה ויהיה
שני יבוסים וילאו שני
חלשים כהנה, ר' יוסי
אומר שניהם לכהן וכתמים
אומרים אחד לו ואחד
לכהן דלי אפשר לנמסר
ולא שניהם כהנה, אלף
אחד יואל רשון ופוסק
אחד הכהן והשני חולין,
ומשום דלף ידע הי'
מייסו, הו' מרוויחו
ספק צנורות אחד לכהן
והשני ידע עז שיתמאז
והכל נמומו לנעל הבית
(רע"ל י' וכע"ז שבונו
היתה אחת מוחן
אסורה על האחד
איסור ערה. כגון ממומו
ואם ממומו, אסור בה
ומותר באחותה. ללא
אחת זקוקה היא, דערה
ללא קמיה לנעל ליעומו
(רע"ל כ"ב). אחרת, על
ערוה שבהיא יבמתה.
כגון שנעלו שמי אחיות
משום אחין, האמת אסורה
לנעל ערוה, כגון שהיא
למא או ממומו, או
חולצת או מתייבמת.
אחת הערוה, ללא פגע
באחות זקוקה משום
דערה ללא זקוקה היא
(רע"ל כ' וכע"ז לעיל כו).

תוס' הר מקמאי (המשך)

מייבס הך דאניו חתן
מייבוס, ורב פפא לא שני
ליה הכי דמשמע ליה
מוקדתי אסור בשתייהן (ג)
אסור שנה ומשום הכי
אוקדתי כגון שנפל הך
דאניו חתן ברוש, מיהו
מ"מ אפלו נפל חמות
ברישא אסור בשתייהן
או משום גורה דלמא
נפל הך דאניו חתן
ברישא או משום דגורין
דלמא קרין ומייבס הך
חתן ברישא. וזו אורח
סברת הרב שכתב משנתנו
כפשוטו דראתו (ד) עלה
לרב פפא דאמר ג' כגון
דנפל דאניו חתן ברישא.
דחתן לר"י אלא לרב
מתני' הויכ' מרצא. איכא
מ"מ דלא קשיא מתני'
לרב אלא וישא דקתיא ולא
מתייבמת ולא סיפא דקתיא
השני אסור בשתייהן דרב
לא קאמר אלא במתה.
אבל לר"י דאמר אסור
בשתייהן לא שני ליה בן
מתה ללא מתה. ואפ"ה
מותר בראשונה מפני
שהותרה בשעת נפילה
ומשום הכי אקשין ליה
מתני'. ולר"י מסבירא
דלא קשיא מתני' דרב
לשעמיה דאמר אין זיקה
כדקאמר לעיל ורב לית
הכי אין זיקה דרבנן הוא
דארויתא מדקאמר כל

דבאלו יבמות ליכא שום חששא והא לא חיישין שאם נמיר כאן לייבס
הראשונה כשכבר חלץ לשניה אחי בעלמא למיעבד איפכא שאינה
חששא גדולה כ"כ שלא יטעו להמיר השניה שלא הותרה מתחלה
בשביל שנתיר הראשונה שהותרה אבל צאו לימלך צפנינו מתחלה יש

לגזור כיון שהיו ה' הלכות עמלן יכול
לנא לירי קלקול ומשני ולא מתייבמות
קתני דליכא דין יבוס כלל אפי' קדם
וחלץ כבר לשניה ופריך ולימא ליה
שמה ימות וכו' ועמיד המשנה כמ"ד
אין זיקה דלדידה ודאי אפילו קדם
וחלץ לשניה דליכא למיחש טפי צאלו
יבמות מ"מ אסור לייבס ראשונה
שאם נמיר כאן לייבס אחר חלילה
יצוא בעלמא לייבס ברישא דלא מסקי
אדעמיהו טעמא דלמא אדמייבס
חד מייט ערך שאין זה טעם ידוע
ועוד אר"י דיש לפרש צענין אחר
ולימא ליה דלמא קדים וחלץ לראשונה
ברישא ואפי' חלץ כבר מעצמו לשניה
אסרינן ראשונה ליבס דלמא אחי
למשרי בעלמא שניה נמי כשקדם
וחלץ לראשונה אבל במיתת שניה
לא שייך למיגזר כי האי גוונא ומשני
ולא מתייבמות קתני דליכא דין יבוס
כלל אפילו מתה שניה ופריך ולימא
ליה גזירה שמה ימות ולהכי אסרה
מתני' אפילו מתה שניה דאי שריא
ליבס צפני יבמים אחר מיתת שניה
יצא להמיר צלל מיתה אבל ר' יוחנן
לא איירי אלף ציבס אחד דציבס
אחד לא אחי להמיר צלל מיתה דלס
כן היה מצטל מיד מנלות יבמין אבל
צפני יבמין דלמא מוצטל מיד אלף
דגזירה שמה ימות ארדן יבוס לטעות
ולייבס וחזר בו ר"י מפירוש זה דציבס
א' נמי קתני צמתני ולא מתייבמות
דמשמע דליכא דין יבוס כלל ואפי'
מתה שניה דקתני לקמן ג' אחין ב'
מהן נשואין צ' אחיות ומתו הנשואין
את האחיות ור"י חלו חוללות ולא
מתייבמות: **וְרִימָא** א"ה ר"א

מותרת לייבס ור' אלעזר אוקר: **א** סתם לין בר' יוסי הגלילי.
לר' יוחנן הוא דמסקינן הכי אבל רב חסדא מוקי מתייבמין לשבועת
העדות (שעבודת לב. ועס) דכפרו שניהם צבת אחת כר' יוסי הגלילי ור'
יוחנן מסקי התם אפי' תימא רבנן והיינו לנעמיה דהכא וצפ"ק דעירובין
(דף ה: ד"ה ועס) פירשתי דקיימא לן דבידי אדם אפשר לנמסר
ובידי שמים נמי משמע לרצח דאית ליה פרק צנורות (דף
ס: ועס) דאפשר לנמסר גבי ילאו שנים צעשירי וצפ"ק בהמה המקשה
(חולין ע. ועס) גבי צעיל אס הלכו בצברים אחר הרוב דמוקי ליה
שילא חזיו צרוב אבר ולי אמרת דא"ל לנמסר מאי קמייבשיל ליה
דמנה נפשו עתון קבורה דשמה ילא רובו ואין להאריך כי שם
הארכמי: **הך דאין חמותו ברישא.** וא"ת מ"מ תקשה לרב דשרי
אפילו שניה וי"ל דרב אית ליה אין זיקה ולא מיתמך אלף משום
ציטול מנזת יבמין וגורין דלמא מייבס ארדן ברישא: **ע** **רבי אריעור**
אומר ב"ש אומרים יקיימו. וא"ת וכי טעמא דצ"ש אמת לאשמועינן
דכתי פריך בפרק רבי אלעזר דמילה (שע"ז דף קה). וי"ל דליתנין
הכל לאפקוי מצבייתא דאבא שאל דאמר קל היה להם לנ"ב דצבר זה:
אל

חוללות לנפלה. משמע כלומר אין כאן תקנה אחרת: ה"ג ולימא
ליה גזירה דלמא קדים וחלץ לראשונה ברישא. אי אמרת להו
חלוזו לשניה יבמו ראשונה גזירה דלמא קדים חד וחלץ לראשונה
ואתי לייבומי ארדן שניה דצברי מה איכפת צין וזו לכו אלז דיעבד

לכתחלה קתני ולימא ליה גזירה דלמא
קדים וחלץ לראשונה ברישא ולא מתייבמות
קתני דליכא דין יבוס הכא כלל ולימא ליה
גזירה שמא ימות ה' ואסור לבטל מצות יבמין
ר' יוחנן למיתה לא חייש ולימא ליה רבי
אלעזר היא ה' דאמר כיון שעמדה עליו שעה
אחת באיסור נאסרה עליו עולמית מדיספא
ר' אלעזר רישא לאו רבי אלעזר ונימא ה' להו
דנפול בבת אחת ורבי יוסי הגלילי היא
ה' דאמר אפשר לצמצם לא סתם לין תנא כר'
יוסי הגלילי ולימא ליה דלא ידעינן הי נפול
ברישא או הכי היינו דקתני קדמו וכנסו
יוציאו בשלמא ה' ראשונה אמרינן ליה מאן
שריא לך אלא שניה אמר הבראי שניה
ייבם אלא ראשונה מייבם היינו דקאמר ליה
אחיות אינו יודע מי שנאן: תנן ה' היתה אחת
מוהן אסורה על האחד איסור ערוה אסור בה
ומותר באחותה והשני אסור בשתייהן ס"ד
דנפלה חמותו תחלה ואמאי ליקו חתן
לייבם הך דאינה חמותו ברישא ותהוי
חמותו לגבי אידך כיבמה שהותרה ונאסרה
וחזרה והותרה תחזור להיתרה הראשון א"ר
פפא כגון דנפלה הך דאינה חמותו ברישא:
ר"א אומר בש"א וכו': תניא ר"א אומר
ב"ש אומרים יקיימו ובה"א יוציאו רש"א
יקיימו אבא שאול אומר קל היה להם לנ"ב
דבבר זה שבית שמאי אומרים יוציאו ובה"א
יקיימו ר"ש כמאן אי כב"ש היינו ר"א אי
כב"ה היינו אבא שאול ה"ק לא נחלקו ב"ש
וב"ה בדבר זה: היתה אחת מהם כו': הא
תנינא חדא זימנא ה' אחותה כשהיא יבמתה
או חולצת או מתייבמת צריכא דאי אשמועינן
התם משום דליכא למיגזר משום שני אבל
הכא דאיכא למיגזר משום שני אימא לא
ואי אשמועינן הכא משום דאיכא שני דקא
מוכח אבל התם דליכא שני אימא לא
צריכא: איסור מצוה כו': הא נמי תנינא
איסור

אני יודע מי שנאן. ללא מצי לתרזי כשעמיה כלל: איסור ערוה.
כגון חמותו או ערוה אחרת: דנפלה חמותו ברישא. ה' או שאסרה
את האחרת נפלה תחלה. והאי דנקט חמותו חדא מעריות נקט
וניחא למינקטיה מילתא דשכיחא ושאר עריות טריחא מילתא
לאשכוחי: אמאי. שני אסור צמתיהן ליקו חתן של ראשונה וליבס
לשניה דאניו חמותו ואינה אחות זקוקה ומיהו חמותו לגבי
ארדן אח יבמה שהותרה צשעת נפילה כו': כגון דנפלה הך
דאינה חמותו ברישא. ואי צמייבס לה הארדן ברישא פיישא שנייה
שנאסרה משעת נפילתה ה' והיו הלך מן לא מהיה לה היתר: קל
היה לנן לנ"ב. כלומר צ"ה לקולא אמרי: ר"ש נמאן. אליב
דמאן: אי. אמת למימר צית שמאי אומרים יקיימו היינו ר"א:
ואי אצ"ב. קא מסהיד היינו אבא שאלו והא ליכא למימר
דטעמא דנפשיה קאמר ללאו צר פלוגמיהו דבית שמאי וצית
הלל הוא: סנינא דהא זימנא. צפרק כיצד אחותה של ערוה
כשהיא יבמתה או חוללת כו' והיינו נמי אסור צה ומותר באחותה:
הספ. הוא דליכא אלף חד אחת לקמן וליכא למיגזר מידי אבל
הכא דליכא למיגזר דלמא אמת שני לייבומי ה' כחיו וקא פגע
באחות זקוקה דקמי ידיה הו' רמינן מרוויחו אימא אפילו האי
דמולד מייבס האי ה' כחיו איכא היתר דאחות זקוקה אסורה והאי דייבס האי חתן אלף חד
אחי למישרי אחות זקוקה בעלמא: אלף הספ. דליכא אלף חד אח יבמה לא ליבס דערוה לא רמיא קמיה ולא
איסור

א) (לעיל י"ג וע"ז).
ב) לקמן מהל' א' ליה
ע"ז, ד' לעיל י"ג. בטרות
ט. י"ח. (שעבודת לב).
ז) לעיל כ"ב. א) (מספחת
פ"ה). א) שעת מצ. קלה.
טובה ט"ו. צ"ק ג' ד"ג.
ח) לעיל כ"ב. ט) (לעיל כ"ב).
י) (נדפדפי אחי). ט) וזו
שאסרה על האחד נפלה
כ"ב לעיל ר"ל. ט) (רש"ל).
טז) ס"א צמתא. ט"ז) ס"א
כחמת. ט"ח) ל"ה היבמה,
ט"ט) (נ"ש טיבט וע"ע מ"ח)
ש"ס פ: סוף ד"ה אפ"ה.
פ) שייך לעיל צמנה כו'.

הגרות הב"ח

א) גבי ר' אלעזר הוא
כ"ב וכן צלל הערות:
ב) שם צמנתא דארשון
אמרינן ליה מצי שרא לך
אלף שני אמר:

תוספות ישנים

דנפלה הך דאניו
חמותו ברישא. פ"ה
ללא דוקא פ"ה חמותו
ה"ה ערוה אחרת. אי
פ"ה ר"י ריבין דנקט
חמותו משום דחמותו
היא ערוה ראשונה
לגבי כלל דב"י חיות
דמאסורה ליה חמות
לה דקאמר לקמן (כח).
רב [היה]
חמותו וארדן:

תוס' הר מקמאי

הדר אקשין לר"י מהא
דחנן היתה אחת מוחן
אסורה עליו אסור ערוה
אסור בה ומותר באחותה
והשני [אסור] בשתייהן
ק"ד דנפול חמות ברישא
ואמאי ליקום חתן ולייבם
הך דאניו חמותו ותהוי
חמות לייבם אידך כיבמה
שהותרה ונאסרה חזרה
והותרה תחזור להיתרה
הראשון אמר רב פפא כגון
שנפל הך דאניו חמות
תחלה כך היא הצעת
הגמרא. וה"ר אלפס רבי
משנתנו כפשוטו. ר"י
דק"ל כותיה אמר זו
אינה משנה וסיפא נמי
דקא' השני אסור ברישא
אוקדתי רב פפא אליבא
דריש' כגון דנפל הך דאניו
חמות תחילה והוא ד"ל לא
כתב דב"ר רב פפא אומר
דבר תימה נשוב ונאמר
כי דברי הרב ברורים
ונכונים וכולה מתני' הלה
היא והא דתנינן הלה
מתייבמת משום גורה
דלמא קדים וחלץ ברישא
הראשונה כדאמר בהאי
פירקא גבי (חוקת) ה'
יבמין דגורין מייבם והדר
חלץ דלמא חלץ והדר
מייבם הכא נמי לא שני.
ואע"ז בדפרק כיצד אמר.
קדשי א' משתי אחיות
ואינו יודע איהו חתן
קדש דוקא חתן והדר
יבומי אבל יבומי הדר
מחלץ לא ולא גורין
דלמא עבדי הא אטו הא
שאני התם דספק הוא
דאם קדמו וכנסו
אין מוציאין אותה היה
אבל הכא דודאי אחות
זקוקה הוא גורין הא
אטו הא ואע"ז דלר"י
שנינו ולא מתייבמות קתני
למימר דליכא דין יבוס
כלל. מיהו ר"י מודה
אפילו נפלה חמות ברישא
ובדין הוא דליקום חתן ולייבם הא
דאניו חמות אלא גורין דלמא

א) אולי צ"ל ומה דקשה עליה פ"ד כד דלמא כגון דנפלה וכו'.
ב) צ"ל מדקמי אסור צמתיהן משמע דהוא אסור שוה ומשוי' וכו'.
ג) צ"ל מדקמי אסור צמתיהן משמע דהוא אסור שוה ומשוי' וכו'.